

ความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดจากสุนัขจรจัดศึกษาผลกระทบและ
ความเป็นไปได้กรณีความรับผิดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*

LIABILITY FOR DAMAGE CAUSED BY STRAY DOGS STUDY THE
IMPACT AND FEASIBILITY OF THE LIABILITY OF THE LOCAL
GOVERNMENT ORGANIZATION

อาทิตยา ชาลี

Atitaya Chalee

สุนทรี บุชิตชน

Suntaree Buchitchon

มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย

Khon Kaen University Nong Khai Campus, Thailand

E-mail: atitayachlaw@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) เพื่อนำเสนอความสำคัญของผลกระทบในความรับผิดขององค์กรส่วนท้องถิ่นในความเสียหายอันเกิดจากสัตว์ (ศึกษาเฉพาะสุนัขจรจัด) 2) เพื่อวิเคราะห์ และนำเสนอแนวทางการใช้อำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำลายหรือจัดการสุนัขจรจัด โดยมีรูปแบบการวิจัยเชิงเอกสาร ผลการศึกษาพบว่า ประการที่หนึ่ง เสนอความสำคัญของผลกระทบในความรับผิดขององค์กรส่วนท้องถิ่นในความเสียหายอันเกิดจากสัตว์ พบว่า ในประเทศไทยมี พระราชบัญญัติสภาพาบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มาตรา 67(3)(7) และมาตรา 68(7) กำหนดไว้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ราชการส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะด้านต่าง ๆ และตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 (และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2560) กำหนดอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่น มีอำนาจกักขัง สุนัขที่พบในที่สาธารณะ โดยไม่ปรากฏเจ้าของ ซึ่งศาลได้พิพากษาไว้ในคดีหมายเลขคดีแดงที่ อ.1751/2559 พบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้ที่ต้องชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ที่ได้รับความเสียหายจากสุนัขจรจัด ในเขตพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประการที่สองวิเคราะห์ และนำเสนอแนวทางการใช้อำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำลายหรือจัดการสุนัขจรจัด พบว่าเมื่อนำคำพิพากษาของศาลปกครองมา

* Received July 11, 2022; Revised August 9, 2022; Accepted September 24, 2022

ปรับใช้นั้น มิได้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดความรับผิดไว้โดยเฉพาะ เป็นการนำบทบัญญัติเกี่ยวกับการกำหนดอำนาจและหน้าที่โดยรวมไว้ในการสาธารณะประโยชน์ของบ้านเมืองตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี มาเป็นบรรทัดฐานในการวินิจฉัยความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดจากสุนัขจรจัดอันก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชน

คำสำคัญ : สุนัขจรจัด, ความรับผิดในความเสียหายที่เกิดจากสัตว์, การปรับพฤติกรรมสัตว์

Abstract

The objectives of this research paper were to study 1) to present the importance of the impact of the liability of local organizations in the damage caused by animals. (Study only stray dogs) 2) To analyze and present guidelines for using the powers of local governments to destroy or manage stray dogs with a documentary research model. Firstly, Propose the importance of impact on the liability of local authorities for animal damage. found that in Thailand there are The Tambon Council and Tambon Administrative Organization Act, B.E. 2537, Section 67(3)(7) and Section 68(7) states that the local government organization to the local government Has duties to provide public services in various fields and according to the Public Health Act B.E. 2535 (and its amendments No. 3 B.E. 2560) stipulates the powers and duties of local officials. have the power to detain dog found in public without the owner The court ruled in the red case No. 1751/2016 found that the local administrative organization It is the person who must pay compensation to those who have been damaged by stray dogs. around the local government organization and secondly, analyze and present guidelines for using the powers of local governments to destroy or manage stray dogs found that when the Administrative Court's judgment was applied It is not a provision that specifically defines liability. This is the introduction of the provisions relating to the determination of powers and duties by including in the public interest of the country according to the principles of good governance (Good Governance) as a basis for diagnosing liability, liability for damage caused by stray dogs causing damage. cause damage to the people.

Keywords: stray dogs, animal damage liability, animal behavior modification

บทนำ

สุนัขจรจัด ในทางกฎหมายมิได้มีบทนิยามไว้ชัดเจน เพียงแต่นิยามไว้โดยในความหมายโดยรวมของสัตว์ไว้นอกเหนือจากสัตว์ป่าว่า “สัตว์ที่ไม่ปรากฏเจ้าของ” ในปัจจุบันนี้มีให้เราเห็นอยู่ในแทบทุกชุมชน โดยในประเทศไทยนั้น ปัจจุบันประเทศไทยมีสุนัขจรจัดที่อาศัยอยู่ร่วมกับคนในสังคมจำนวนมากและเพิ่มขึ้นทุกปี ข้อมูลเมื่อปลายปี 2562 กรมปศุสัตว์เปิดเผยข้อมูลว่ามีสุนัขจรจัดหรือด้อยโอกาสประมาณ 2.493 ล้านตัว นับว่ามีปริมาณมากพอสมควร และยังมีแนวโน้มว่าจะมากขึ้นทุกปีโดยกรมปศุสัตว์คาดการณ์ว่า ในปี พ.ศ. 2570 และในอีก 20 ปี ข้างหน้า ถัดไปจำนวนประชากรสุนัขจรจัด จะเพิ่มขึ้นเป็น 5 ล้านตัว ซึ่งจำนวนของประชากรสุนัขจรจัดนั้น เป็นสาเหตุหลักสำคัญในความเสียหายที่เกิดจากสัตว์ เพราะรัฐยังไม่มีศักยภาพในการจัดการควบคุมดูแลสุนัขจรจัดได้อย่างเป็นนามธรรม โดยตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาแม้กรมปศุสัตว์ จะมีโครงการการป้องกันการขยายพันธุ์ของสุนัขจรจัดจากรัฐแล้วบ้างก็ตาม อาทิเช่น “โครงการสุนัขชุมชนเพื่อการแก้ปัญหาสุนัขจรจัดอย่างยั่งยืน” (วันทนี แยมจันทร์, 2564)

ซึ่งความรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดจากสุนัขจรจัด ศาลปกครองสูงสุดได้แนวทางในการวินิจฉัยถึงความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ ไม่ว่าจะเป็นความเสียหาย ต่อร่างกาย ทรัพย์สิน อนามัย และความเสียหายนั้นไปกระทบต่อสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดของผู้ใด นั้น โดยมีคำพิพากษาวางหลักไว้เป็นบรรทัดฐานในคดีหมายเลขคำที่ อ.1191/2556 คดีหมายเลขแดงที่ อ.1751/2559 โดยคดีนี้มีข้อเท็จจริงว่า ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเอกชน มีอาชีพเลี้ยงนกกระจอกเทศมาหลายปี ต่อมาได้มีสุนัขจรจัดซึ่งอาศัยอยู่บริเวณบ่อขยะ ซึ่งเป็นเขตปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลผู้ถูกฟ้องคดี ซึ่งห่างจากฟาร์มนกกระจอกเทศประมาณ 600 เมตร และสุนัขจรจัดเหล่านั้นจะไล่กัดนกกระจอกเทศ ซึ่งก่อนนั้นผู้ฟ้องคดีมีนกกระจอกเทศจำนวนมาก และมีรายได้จากการขายไขนกกระจอกเทศตลอดมา และการที่ถูกรบกวนจากสุนัขจรจัดเหล่านั้น นกกระจอกเทศเกิดภาวะเครียดทำให้พ่อพันธุ์และแม่พันธุ์ตายไปบางส่วนและได้รับบาดเจ็บ ส่วนนกกระจอกเทศที่เหลือน้อยตกใจและหวาดผวาก็ไม่กล้าออกไข่ ส่งผลให้รายได้จากการขายไขของผู้ฟ้องคดีลดลงอันทำให้เกิดความเสียหาย จึงฟ้องขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ปกครองในท้องที่นั้นรับผิดชอบในการชดเชยความเสียหายที่เกิดจากสุนัขจรจัดที่อาศัยอยู่ในบริเวณนั้น กรณีดังกล่าวศาลปกครองได้วินิจฉัยว่าให้ราชการส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบในเขตพื้นที่นั้น ชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้ถูกทำละเมิด (ผู้ฟ้องคดี) ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 มาตรา 30 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบชดเชยค่าเสียหายเนื่องจากมีหน้าที่โดยตรงในการจัดการ กักสัตว์ ขยายทอดตลาด เป็นต้น (วิภาวี แสงสร้อย, สิริศักดิ์ ชีช้าง, 2562)

อีกทั้งตามพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 7 พ.ศ.2562) มาตรา 67(3)(7) และมาตรา 68 (7) จึงมีอำนาจหน้าที่ในการ

ให้บริการสาธารณะด้านต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด รวมทั้งกับการดำเนินการกักสัตว์ที่พบในที่หรือทางสาธารณะ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการรักษาภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชนในท้องถิ่นหรือเพื่อป้องกันอันตรายจากเชื้อโรคที่เกิดจากสัตว์ เมื่อราชการส่วนท้องถิ่นไม่ดำเนินการควบคุมสุนัขจรจัดดังกล่าวจึงถือว่าละเลยต่อหน้าที่ตามกฎหมายที่กำหนดนอกจากนี้สุนัข ไม่ว่าจะปรากฏว่าเจ้าของหรือไม่ก็ถือว่าสุนัขเป็นสัตว์ควบคุมตามพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 มาตรา 4 อีกด้วย เมื่อสุนัขเป็นสัตว์ควบคุมตามกฎหมายลำดับรองเฉพาะ พนักงานเจ้าหน้าที่หรือพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจจับสัตว์ควบคุมนั้นเพื่อกักขัง ถ้าไม่มีเจ้าของมารับคืนภายในห้าวัน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจทำลายสัตว์ควบคุมนั้นได้อีกด้วย

จากบทบัญญัติที่กล่าวมานั้น เห็นได้ว่าการกำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ต้องรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยรักษาความสะอาดในทางสาธารณะโดยใช้วิธีการจัดบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ที่จะต้องจัดการเพื่อประโยชน์ในการรักษาภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมในการดำรงชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นและเพื่อป้องกันการเกิดโรคติดต่อจากสัตว์ จึงมีความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดจากสุนัขจรจัด รวมถึงสัตว์ทุกประเภทที่ไม่มีเจ้าของหรือไม่ปรากฏเจ้าของ เพราะถือว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตนั้นละเลยต่อหน้าที่ไม่ควบคุมสุนัขจรจัด จนทำให้สุนัขจรจัดที่อาศัยอยู่ที่บ่อขยะนั้นมาไล่ต้อน รุมกัด เป็นเหตุให้เกิดความเสียหาย

ด้วยปัญหาดังกล่าวผู้ศึกษาจึงเห็นว่า ด้วยเหตุที่สุนัขจรจัดโดยลักษณะเป็นสัตว์ ไม่ได้ถูกฝึกอุปนิสัย บางตัวนั้นมีพฤติกรรมก้าวร้าวเนื่องจากสุนัขนั้นสืบเชื้อสายมาจากสุนัขป่า จึงควบคุมการกระทำได้ยาก แม้ในประเทศไทยในหลายปีที่ผ่านมาจะมีโครงการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละท้องถิ่นหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมปศุสัตว์ จัดการปัญหาการควบคุมปริมาณสุนัขจรจัด โดยดำเนินการจับสุนัขจรจัดทำหมันรวมถึงการฉีดวัคซีน หรือการให้สัตว์แพทย์ออกพื้นที่ทำหมันให้สุนัขจรจัด หรือสุนัขที่มีเจ้าของแต่เจ้าของไม่สามารถดูแลในเรื่องสวัสดิการให้สัตว์ได้ แต่บางพื้นที่ก็ยังไม่สามารถควบคุมประชากรสุนัขจรจัดได้ ดังนั้นเมื่อความรับผิดชอบอยู่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบในเขตนั้น ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายเนื่องจากมีหน้าที่ ๆ ต้องควบคุมกำกับดูแลการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ตามกฎหมายเฉพาะหลายฉบับ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อนำเสนอความสำคัญของผลกระทบในความรับผิดชอบขององค์กรส่วนท้องถิ่นในความเสียหายอันเกิดจากสัตว์ (ศึกษาเฉพาะสุนัขจรจัด)
2. เพื่อวิเคราะห์ และนำเสนอแนวทางการใช้อำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำลายหรือจัดการสุนัขจรจัด

วิธีดำเนินงานวิจัย

บทความนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ รูปแบบการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยทำการรวบรวมข้อมูลจากการทบทวนเอกสารทั้งภายในประเทศและต่างประเทศจากแหล่งข้อมูล คือหนังสือ บทความ คำอธิบาย วารสาร วิทยานิพนธ์ ตำรา กฎหมาย ระเบียบปฏิบัติและสารสนเทศจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ซึ่งได้จากห้องสมุดของสถาบันต่าง ๆ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ให้ได้ข้อสรุปตามประเด็นที่ระบุไว้ในวัตถุประสงค์ของการวิจัย ในรูปแบบรายงานเชิงพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลกระทบในความรับผิดชอบขององค์กรส่วนท้องถิ่นในความเสี่ยงอันเกิดจากสัตว์ (ศึกษาเฉพาะสุนัขจรจัด)

จากการศึกษาผลกระทบในความรับผิดชอบขององค์กรส่วนท้องถิ่นในความเสี่ยงอันเกิดจากสัตว์ จะพบได้ว่ามีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบขององค์กรส่วนท้องถิ่นในความเสี่ยงอันเกิดจากสัตว์ ซึ่งสามารถศึกษาได้ออกเป็น

1.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบกรณีเกิดความเสียหายจากสัตว์มีเจ้าของ ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 433 กำหนดความรับผิดไว้แต่เพียง กรณีสัตว์ที่มีเจ้าของ หรือมีผู้รับเลี้ยงรับรักษาแทนเท่านั้น ซึ่งมีทั้งการคุ้มครอง และบทกำหนดโทษ โดยถือเอาบุคคลที่ใกล้ชิดกับสัตว์ในขณะนั้นเป็นผู้รับผิดชอบ

1.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบกรณีเกิดความเสียหายจากสุนัขจรจัด ตามพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2537 มาตรา 67(3)(7) และ มาตรา 68(7) กำหนดไว้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งหมายความถึงราชการส่วนท้องถิ่นในแต่ละระดับในเขตปกครองตนเองด้วย มีหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะด้านต่าง ๆ อาทิเช่น ต้องป้องกันหรือระงับโรคติดต่อ คุ้มครองและดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือในการป้องกันในการแพร่ระบาดของโรค ในพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ.2535 เพื่อจัดการกับสุนัขที่ติดเชื้อพิษสุนัขบ้า ให้เจ้าพนักงานตามบทบัญญัติดังกล่าวมีอำนาจทำลายสัตว์นั้นได้ ในแนวทางเดียวกัน ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 (และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2560) ก็กำหนดอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่น มีอำนาจกักขัง สุนัขที่พบในที่สาธารณะ โดยไม่ปรากฏเจ้าของ แม้ว่าจะยังไม่มี ความเสียหายเกิดจากสุนัขตัวที่พบในที่สาธารณะก็ตาม มาตรา 29 และมาตรา 30 เจ้าพนักงานท้องถิ่น มีอำนาจจะไปกักขังเพื่อรอเจ้าของมาแสดงพยานหลักฐานและมารับคืน ไว้ หากไม่มีผู้ใดมาแสดงตน ภายในกำหนด เจ้าพนักงานท้องถิ่นสามารถนำสัตว์นั้นขายออกทอดตลาดได้

โดยมีกรณีเกิดความเสียหายขึ้นจากสุนัขจรจัดนั้น คดีหมายเลขคดีแดงที่ อ. 1751/2559 ศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยให้ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้ที่ต้องชดเชยค่าเสียหายแก่ผู้ที่ได้รับความเสียหายจากสุนัขจรจัด ในเขตพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นั้น ซึ่งอาศัยความเกี่ยวพันในหน้าที่ ที่ถูกบัญญัติไว้ในกฎหมายเฉพาะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติที่กำหนด ไว้ อาทิเช่น พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 (และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2560 ฉบับที่ 3) มาตรา 4 มาตรา 29 และมาตรา 30 พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มาตรา 67(3)(7) และ มาตรา 68(7) พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ.2535 มาตรา 4 มาตรา 9 บทบัญญัติดังกล่าว กำหนดอำนาจและหน้าที่ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่เขตปกครองของตน เช่น กรุงเทพมหานครหรือเมืองพัทยา หรือราชการส่วนท้องถิ่นในต่างจังหวัด โดยให้มีอำนาจในการออกข้อบัญญัติ ในเฉพาะพื้นที่ของตนกำหนดการควบคุมสัตว์และปล่อยสัตว์ และมีหน้าที่ในการดูแล เพื่อบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีหน้าที่ต้องปฏิบัติ ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติดังกล่าว เพื่อประโยชน์สาธารณะของประชาชน เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นละเลยหน้าที่ตามที่กฎหมายได้บัญญัติไว้โดยเฉพาะ จึงต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้น ชดเชยค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหาย

โดย แนวความคิดความรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดจากสัตว์ มีแนวความคิดมาจากหลัก *id est cuius commode eius et incommode* เนื่องจากสัตว์อาจเข้ามาก่อความวุ่นวายในทุกหนแห่ง ในสมัยโรมันความรับผิดชอบที่หัวหน้าครอบครัวหรือเจ้าของสัตว์ต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดจากสัตว์อยู่ในความคิดเรื่อง *action de pauperie* อันเป็นวิธีการฟ้องร้องที่เกิดตั้งแต่กฎหมายสิบสองโต๊ะโดยให้เจ้าของที่ดินที่ได้รับความเสียหายจากสัตว์สี่เท้าฟ้องเจ้าของสัตว์ได้ เป็นความเสียหายที่ไม่มีความผิดใด ๆ จากคน *Ulpian* จึงกล่าวว่า “*pauperie est dannum sine iniuria facientis datum*” ซึ่งหมายความว่า *pauperie* ก็คือความเสียหายที่เกิดจากข้อเท็จจริง ซึ่งเท่ากับบอกว่าความเสียหายมาจากข้อเท็จจริงคือจากสัตว์ แต่สัตว์ไม่ทำผิดกฎหมายเพราะตัวมันเองไม่มีเหตุผล ความรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดจากสัตว์กรณีสัตว์มีเจ้าของสำหรับการพิจารณามาตรา 433 นั้นอาจพิจารณาในเบื้องต้นได้ว่าเป็นกรณีที่มีความเสียหายเกิดจากสัตว์ที่มีเจ้าของหรือที่อยู่ใกล้ชิดหรือมีอำนาจควบคุมในขณะที่เกิดเหตุที่สุด กฎหมายสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้เป็นเจ้าของหรือผู้รับเลี้ยงรับรักษาดูแลแทนเจ้าของต้องรับผิดชอบ โดยไม่จำเป็นต้องฟังการกระทำของผู้ที่ต้องรับผิดชอบ หมายความว่า ไม่จำเป็นต้องมีความจงใจหรือประมาทเลินเล่อ เพราะมิได้รับผิดจากการกระทำละเมิดของตนแต่รับผิดชอบในความเสียหายที่มีต้นเหตุมาจากทรัพย์ (สัตว์) เพราะกฎหมายสันนิษฐานไว้ก่อนว่าดูแลไม่ดี มี *culpa in vigilando* เป็นความผิดตามข้อสันนิษฐานของกฎหมาย ตามทฤษฎี “ความรับผิดชอบโดยไม่ต้องมีความผิด” (*objective responsibility*)

2. วิเคราะห์ และนำเสนอแนวทางการใช้อำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำลายหรือจัดการสุนัขจรจัด

จากคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด หมายเลขคดีแดงที่ อ.1751/2559 ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2560 มาตรา 29 มาตรา 30 พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2562 มาตรา 67(3) ที่ศาลนำมาปรับใช้เพื่อวินิจฉัยความรับผิดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น มิได้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดความรับผิดไว้โดยเฉพาะ เป็นการกำหนดอำนาจและหน้าที่โดยรวมไว้ในการบริหารกิจการหรือบริการสาธารณะประโยชน์ของบ้านเมืองตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) (นฤมล ทับจุมพล. 2541) หมายความว่า การใช้อำนาจทางการเมืองเพื่อจัดการ งานของบ้านเมืองด้วยการให้บริการที่มีประสิทธิภาพ มีระบบยุติธรรมและกระบวนการทางกฎหมายที่เป็นอิสระเพื่อให้เกิดการดำเนินการต่าง ๆ เป็นไปตามสัญญาฝ่ายบริหารที่โปร่งใสมีระบบราชการที่เคารพสิทธิของพลเมือง มีฝ่ายนิติบัญญัติที่รับผิดชอบ เมื่อพิจารณารายประเด็นจะพบได้ว่า

พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557

พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 เป็นกฎหมายที่บัญญัติขึ้นมาเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และต้องการจัดสวัสดิภาพสัตว์ เป็นความรับผิดตามกฎหมายเฉพาะ และกำหนดหน้าที่ให้เจ้าของสัตว์ จัดให้มีสิ่งจำเป็นพื้นฐานที่เพียงพอและเหมาะสม คำว่าเจ้าของสัตว์ ตามพระราชบัญญัตินี้ หมายรวมถึง ทั้งผู้เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในตัวสัตว์ และผู้ครอบครองสัตว์นั้น หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายและดูแลสัตว์นั้นด้วย ไม่ว่าจะได้รับมอบหมายจากเจ้าของกรรมสิทธิ์ในสัตว์นั้นหรือได้รับมอบหมายจากเจ้าของผู้ได้รับมอบหมายอีกครั้งหนึ่ง ให้ดูแลสัตว์นั้นด้วย ซึ่งส่งผลให้การที่ผู้เป็นเจ้าของสัตว์ตามกฎหมายฉบับนี้ มีสิทธิและหน้าที่รวมถึงความรับผิดที่เกิดจากสัตว์นั้นๆด้วย มีเจตนารมณ์เพื่อให้สัตว์ได้รับการคุ้มครองตามธรรมชาติของสัตว์อย่างเหมาะสม เนื่องจากสัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความรู้สึกและเป็นองค์ประกอบสำคัญของสิ่งแวดล้อม จึงควรได้รับการคุ้มครองมิให้ถูกระทำการทารุณกรรม

โดยมีแนวคิดว่า “สัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความรู้สึกมีค่าในตัวของมันเอง ไม่ได้มองว่าสัตว์เป็นเพียงทรัพย์สินอย่างหนึ่งของเจ้าของสัตว์เท่านั้น” และเจ้าของสัตว์ซึ่งนำสัตว์มาเลี้ยงจะต้องจัดสวัสดิภาพให้เหมาะสมตามประเภทและชนิดของสัตว์ ซึ่งได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย หมายความว่า สัตว์ที่โดยปกติเลี้ยงไว้เพื่อเป็นสัตว์บ้าน สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้งาน สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นพาหนะ สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นเพื่อน สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นอาหาร สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้ในการแสดง หรือสัตว์เลี้ยงเพื่อใช้ในการอื่นใด ทั้งนี้ ไม่ว่าจะมิใช่เจ้าของหรือไม่ก็ตาม และให้หมายความรวมถึงสัตว์ที่อาศัยอยู่ในธรรมชาติตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

แนวคำพิพากษาศาลตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ.2557

1. คดีเจ้าของสุนัขตีสุนัขของตนเอง

คดีศาลแขวงชลบุรี จำเลยซึ่งเป็นเจ้าของสุนัขเพศผู้ พันธุ์พิตบูล สีดำ อายุ 8 เดือน ซึ่งเลี้ยงไว้เป็นสัตว์เลี้ยงและเป็นเพื่อน จำเลยได้บังอาจทารุณกรรมสัตว์โดยใช้รองเท้าตีปากสุนัขอย่างรุนแรงถึง 5 ครั้ง และใช้กระสอบบรรจุดินทุ่มไปที่ลำตัวสุนัข 3 ครั้ง ทำให้สัตว์ได้รับความทุกข์ทรมานทางร่างกายและจิตใจอันเป็นการทารุณกรรมสัตว์ โดยไม่มีเหตุอันสมควรอันเป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมาย

ศาลพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดตามฟ้อง จำเลยรับสารภาพ ลงโทษจำคุก 6 เดือน และปรับหนึ่งหมื่นบาท และศาลกำหนดห้าม จำเลยกระทำการทารุณต่อสัตว์ทุกชนิด แม้ว่าความผิดตามฟ้องจะได้กระทำต่อสุนัขเท่านั้น อีกทั้งยังห้ามจำเลยครอบครองสุนัขตัวนี้อีกต่อไป และให้มอบให้มูลนิธิศูนย์พักพิง สุนัขจรจัดจังหวัดชลบุรีเป็นผู้ครอบครอง และดูแลสุนัขของกลางแทน ซึ่งเป็นการใช้มาตรการพิเศษเพื่อดูแลสัตว์ตาม มาตรา 33 ของพระราชบัญญัตินี้อีกด้วย

2. คดีพินที่ไบนำสุนัขที่เข้าบ้านมากัดไก่

คดีนี้จำเลยใช้มัดพินไบนำด้านขวาของสุนัข เพศผู้ อายุหนึ่งปีเศษ ของเพื่อนบ้านโดยอ้างว่าสุนัขไปกัดไก่ที่ตนเลี้ยงไว้จนได้รับบาดเจ็บที่ใบหน้าเห็บมากกว่าหนึ่งร้อยเข็ม และอ้างว่าสุนัขจะวิ่งไปกัดไก่ของตนจึงได้คว้ามัดเพื่อไล่สุนัขไม่มีเจตนาที่จะฆ่าสุนัขให้ตาย

ศาลจังหวัดหนองคายพิจารณาแล้วตัดสินว่าเป็นการกระทำ การทารุณกรรมสัตว์โดยไม่มีเหตุสมควรพิพากษาลงโทษจำคุกหนึ่งปีและปรับเป็นเงินสองพันบาท ทั้งยังมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 1318 คดีนี้มีข้อเท็จจริงว่า ไก่ของจำเลยรอดวิ่งเข้าไปในบ้านของผู้เสียหาย ซึ่งเลี้ยงสุนัขไว้ สุนัขซึ่งมีสัญชาตญาณการเป็นนักล่าจึงกัดไก่ตาย จำเลยจึงเอายาเบื่อ โรยบนเศษอาหารและนำไปวางไว้หน้าบ้านของผู้เสียหายซึ่งเป็นเจ้าของสุนัข เพื่อให้สุนัขกินเป็นเหตุให้สุนัขตายไปเสียตัว

เห็นได้ว่า การอ้างว่าสุนัขไปกัดไก่ของตนตายก่อนจึงวางยาเบื่อฆ่าสุนัข จะอ้างเป็นข้อแก้ตัวเพื่อให้พ้นผิดหรือเป็นเหตุลดโทษไม่ได้

3. คดีฆ่าและกินสุนัขไร้พาสปอร์ต เฟสบุ๊ค

คดีนี้จำเลยที่หนึ่งขามุกดาหาร ลงมือฆ่าสุนัขโดยใช้ไม้ตีและเชือดคอฆ่าสุนัขที่จับมาได้เพื่อทำเป็นอาหารโดยมีจำเลยที่สองถ่ายคลิปวิดีโอโพสต์ลงในเฟสบุ๊ค ต่อมาผู้พบเห็นคลิปจึงได้แจ้งความต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ ต่อมาศาลจังหวัดมุกดาหารมีคำพิพากษาให้จำคุกจำเลยทั้งสอง 3 เดือนปรับ 10,000 บาท เฉพาะจำเลยที่สองมือโพสต์ให้รอลงอาญา

4. สุนัขแลกครุ (ถังน้ำ)

คดีนี้ จำเลยตระเวนหาแลกสุนัข โดยมีถังน้ำเป็นสิ่งตอบแทนในเขตจังหวัดหนองคาย มาได้ 14 ตัว เพื่อเอามาฆ่าและขายให้แก่ผู้นิยมบริโภคเนื้อสัตว์ จำเลยฆาตสุนัขด้วยการใช้เหล็กคีบคอสุนัขแล้วใช้ค้อนไม้ยาวประมาณ 50 เซนติเมตร ตีที่หัว สุนัข แล้วใช้มีดปลายแหลมเชือดคอสุนัขที่ละตัวจนตาย จากนั้นจึงฆ่าและแยกชิ้นส่วนบรรจุขาย ศาลมีคำพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดฐานกระทำการทารุณกรรมสัตว์ พิพากษาให้ลงโทษจำคุกหนึ่งปี ปรับหกพันบาท เนื่องจากจำเลยให้การรับสารภาพโทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้หนึ่งปี

5. ทำร้ายแมวขยับถ่ายหน้าบ้าน

คดีนี้ จำเลยไม่พอใจที่แมวของผู้เสียหายมาถ่ายหน้าบ้านของจำเลยเป็นประจำ จำเลยจึงจับแมวขยับก่อนอุจจาระแล้วจับแมวขว้างไปที่กำแพงโดยแรงทำให้แมว ได้รับบาดเจ็บรุนแรงมีอาการประสาทตาต้อจนขาต้อบสนองต่อการมองเห็นได้ช้าลง จนเส้นเลือดข้างตาแตก ขาด้านหนึ่งหักจนหมดได้

ศาลพิจารณาแล้ว นอกจากเป็นการทารุณกรรมสัตว์ตามพระราชบัญญัตินี้ คดีมีประเด็นเพิ่มเติมว่าถือเป็นการกระทำความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 358 อีกด้วย ถือเป็นการกระทำความผิดกฎหมายหลายบท

6. สาวประเภสองโยนชีวาาลงจากคอนโด

คดีนี้ เจ้าของสุนัขกับสุนัขชื่อเดลีที่เลี้ยงมา 4 ปี ได้เข้ามาขอพักอาศัยอยู่กับเพื่อนสาวประเภสอง ที่อพาร์ทเมนต์แห่งหนึ่งประมาณ 10 วันก่อนเกิดเหตุ ตอนประมาณสามทุ่มตนเองและเพื่อนอีกห้าถึงหกคนพากันออกไปดูคอนเสิร์ตย่านบางกะปิ. ซึ่งเพื่อนสาวประเภสองแต่งตัวเข้าจึงขอลงไปทีหลัง หลังจากชมคอนเสิร์ตเสร็จกลับมาที่อพาร์ทเมนต์ระหว่างกำลังเดินขึ้นบันไดถึงชั้น 4 พบสุนัขเดลีนอนตายด้าน เพื่อนสาวประเภสองอ้างว่าสุนัขขยับถ่ายไม่เป็นที่ส่งกลิ่นเหม็นรบกวนไปทั่วห้อง ตนกลับมาถึงห้องพักก่อนเห็นสภาพข้าวของเครื่องใช้กระจัดกระจายทั้งบนพื้นดินและเตียงนอน รู้สึกโกรธมากๆ จึงจับสุนัขโยนออกนอกกระเบื้องไป พนักงานสอบสวนแจ้งข้อหาทำให้เสียทรัพย์และทำการทารุณกรรมสัตว์ตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และจัดสวัสดิภาพสัตว์ ต่อมาศาลพิพากษาจำคุก โดยไม่รอลงอาญา โดยให้เหตุผลว่าการกระทำของจำเลยเป็นพฤติกรรมกระทำความผิดทำให้สัตว์ได้รับความทุกข์ทรมานและเจ็บปวดจนตาย และทำให้เสียทรัพย์จึงไม่มีเหตุผลโทษ

จากคำพิพากษาที่กล่าวมานั้น เห็นได้ว่าศาลพิจารณาลงโทษจำเลยแต่ละคดีตามความหนักเบา ตามพฤติการณ์แห่งการลงมือกระทำความผิด โดยคำนึงถึง ความทรมานของสัตว์ก่อนตาย และการสำนึกต่อสิ่งที่ได้กระทำ มากน้อยเพียงใดของผู้กระทำความผิด ถึงแม้ว่าผู้กระทำนั้นจะถูกสัตว์นั้นทำร้ายก่อนก็ตาม แต่ก็ไม่ใช่ข้ออ้างที่จะกระทำต่อทารุณกรรมสัตว์เพื่อแก้แค้นได้ เพราะกฎหมาย กำหนดบทลงโทษกรณีที่ สัตว์นั้นก่อให้เกิดความเสียหายไว้ทั้งกรณีสัตว์ที่มี

เจ้าของตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 433 และกรณีสัตว์ไม่มีเจ้าของ ก็กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ที่ต้องรับผิดชอบไว้แล้ว

อภิปรายผล

1. ความสำคัญของผลกระทบในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในความเสียหายอันเกิดจากสุนัขจรจัด

จากคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด หมายเลขที่ อ.1759/2559 พิพากษาวางหลักไว้เป็นบรรทัดฐาน โดยกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ที่ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายให้แก่ เอกชนผู้ฟ้องคดี ในฐานะที่มีหน้าที่ และอำนาจตามกฎหมายนั้น

ผู้ศึกษาเห็นว่า เมื่อรัฐ (อปท.) นั้นได้ชดเชยค่าเสียหายหรือค่าสินไหมทดแทนให้แก่ เอกชน ที่ได้รับความเสียหายตามบรรทัดฐานของคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดดังกล่าว โดยมีต้นเหตุมาจากสุนัขจรจัดเป็นการเกินสมควรหรือมีข้อพิพาทเกิดขึ้นสู่ศาลมากขึ้น (อปท.) จะใช้อำนาจจัดการหรือทำลายสุนัขจรจัด เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว โดยมีได้คำนึงถึงเจตนารมณ์ของกฎหมายอื่น ๆ และบริบทของมุมมองของมนุษย์ส่วนใหญ่ที่มีต่อสัตว์สุนัขจรจัด ที่พึ่งออกมาเพื่อคุ้มครองและให้ความสำคัญกับสัตว์หรือไม่ อย่างเช่น พ.ร.บ. ป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ.2557 หรือไม่ และแนวคิดในเรื่องสิทธิสัตว์ ซึ่งได้รับรองว่าสัตว์ทุกตัวมีสิทธิเท่าเทียมกันไม่แตกต่างจากมนุษย์ และสิทธิของสัตว์ย่อมต้องได้รับการยอมรับและเคารพ เช่นเดียวกับสิทธิของมนุษย์ (พงศ์ศักดิ์ เจ๊ะพงศ์, กานพลู งานสม, 2564) และแนวคิดเรื่องสวัสดิภาพสัตว์ (Universal Declaration on Animal Welfare) ที่ส่งเสริมให้รัฐบาลประเทศต่าง ๆ ให้ความสำคัญแก่สวัสดิภาพสัตว์ในฐานะที่เป็นสิ่งมีชีวิต มีความรู้สึก และสามารถรับรู้ถึงความเจ็บปวดได้ เช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (พรณวิภา วงศ์พาณิชย์, 2558) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย พบว่ามีกฎหมายที่มีบทบัญญัติว่าด้วยการควบคุม การเลี้ยงสุนัขอยู่ด้วยกันหลายฉบับ เช่น พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535, พระราชบัญญัติ การทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ.2557 และข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นที่ ควบคุมการเลี้ยงสุนัขอีกมากกว่า 80 ฉบับ เป็นต้น หากแต่ไม่มีกฎหมายฉบับใดที่มีบทบัญญัติที่ใช้ใน การควบคุมการเลี้ยงสุนัขไว้เป็นการเฉพาะ ส่งผลทำให้ยังมีได้มีการบัญญัติความหมายที่ชัดเจนในเรื่อง ความหมายของสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย หน้าที่และความรับผิดชอบของเจ้าของสุนัข หรือผู้รับสุนัขไว้ดูแลแทน เป็นต้น

2. เพื่อวิเคราะห์ และนำเสนอแนวทางการใช้อำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำลายหรือจัดการสุนัขจรจัด และเสนอแนะแนวทางการปรับพฤติกรรมของสุนัขจรจัด แทน การ กักขัง กำจัด หรือทำลายทิ้ง

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจุบันมีกฎหมายหลายฉบับให้อำนาจราชการส่วนท้องถิ่นไว้อย่างชัดเจน โดยเฉพาะอำนาจในการออกข้อบัญญัติในแต่ละพื้นที่ของตนตามบริบทของเขตปกครอง ราชการส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ ในการควบคุมหรือปล่อยสัตว์ หรือกำหนดให้เป็นพื้นที่ควบคุม การปล่อยและเลี้ยงสัตว์บางชนิด อาทิเช่น ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ.2548 ข้อบัญญัติเมืองพัทยา เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัขและแมว พ.ศ.2562 เป็นต้นรวมถึงอำนาจในการ จัดการ ทำลาย หรือขายทอดตลาด และใช้อำนาจในการปรับพฤติกรรมสุนัขจรจัดได้ นอกจากนี้ กฎหมายให้อำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจ ขายทอดตลาด สุนัขจรจัด (สัตว์ที่พบเห็นในที่สาธารณะโดยไม่ปรากฏเจ้าของในขณะนั้น) หรือในกรณีที่มีเจ้าของแต่เจ้าของยังไม่มารับสัตว์คืน หรือในกรณีที่พบว่าสัตว์ที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นพบในที่สาธารณะนั้นเป็นโรคติดต่อ เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจกักสัตว์ ทำลายหรือจัดการตามที่เห็นสมควรได้ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการรักษาภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชนในท้องถิ่นหรือเพื่อป้องกันอันตรายจากเชื้อโรคที่เกิดจากสัตว์ โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ (กาญจนาพร วุฒิสุริยารักษ์, 2563) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความรับผิดชอบละเมิดอันเกิดจากสัตว์: ศึกษากรณีสุนัขเลี้ยง พบว่า ประเทศไทยควรมีกฎหมายและกฎระเบียบ ในเรื่องของการจัดตั้งองค์กรเพื่อดำเนินการเกี่ยวกับผู้ดูแลสุนัขชั่วคราวเพื่อหาเจ้าของรายใหม่ พร้อมทั้งมีมาตรการลงโทษเชิงบังคับหากมีความเกิดขึ้นอย่างชัดเจน

ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้ศึกษามองเห็นว่าที่กฎหมายให้อำนาจให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น ภายในนามองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถขายทอดตลาด กักสัตว์ ทำลาย หรือ จัดการ สัตว์ที่ไม่ปรากฏเจ้าของได้อยู่แล้ว แต่ในความเป็นจริงนั้นคงไม่มีผู้ใดที่จะซื้อสุนัขจรจัดที่มีลักษณะทางกายภาพ ไม่สวยงามหรือไม่แข็งแรง มีพฤติกรรมก้าวร้าวไปเลี้ยง ผู้ศึกษาจึงมองเห็นประเด็นตรงนี้ว่า ในช่วงระยะเวลาที่ เจ้าพนักงานท้องถิ่นกักสัตว์ไว้ ก่อนออกขายทอดตลาด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรจัดให้มีการฝึกฝนสุนัขจรจัด และมีสวัสดิภาพ ในการดำรงชีวิต อยู่ระหว่างนั้น ในสถานที่ที่เหมาะสม เพื่อให้สุนัขจรจัด มีทั้งสุขภาพจิตและสุขภาพกายที่ดี พร้อมทั้งจะพัฒนาการ และพร้อมที่จะไปอยู่บ้านหลังใหม่ โดยได้รับการฝึกฝนจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งผู้ศึกษาเห็นว่า การใช้งบประมาณแผ่นดินตรงนี้ คงไม่เป็นปัญหามากนัก หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือแนวคิดตาม ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิของสัตว์ (Universal Declaration of Animal Rights) และ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสวัสดิภาพสัตว์ (Universal Declaration on Animal Welfare) ที่ก่อกำเนิดขึ้นเพื่อให้เกิดเกียรติ และเคารพสิ่งมีชีวิตทุกสิ่งบนโลกใบนี้ อย่างเช่นมนุษย์

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การศึกษาความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดจากสุนัขจรจัดศึกษาผลกระทบและความเป็นไปได้กรณีความรับผิดชอบของ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์ เพื่อนำเสนอความสำคัญของผลกระทบในความรับผิดชอบขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในความเสียหายอันเกิดจากสัตว์ (ศึกษาเฉพาะสุนัขจรจัด) โดยนำข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นจากคำพิพากษาที่เกี่ยวข้องกับความเสียหายที่เกิดจากสัตว์มาวิเคราะห์ และนำเสนอแนวทางการป้องกันการใช้อำนาจของ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการทำลายหรือจัดการสุนัขจรจัด เพื่อศึกษาหาแนวทางการป้องกันผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกรณีท้อง้องการปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตปกครองของตนนั้น จำต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายต่อผู้เสียหายที่ถูกสุนัขจรจัดทำร้าย ไม่ว่าจะเป็นการทำร้ายต่อร่างกาย อนามัย ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใด เช่น สิทธิเรียกร้องของผู้เสียหายในความเสียหายที่เกิดขึ้นอันเป็นผลโดยตรงที่เกิดจากสุนัขจรจัดก็ตาม ซึ่งประเด็นดังกล่าวศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาในคดีหมายเลขดำที่ อ.1191/2556 คดีหมายเลขแดงที่ อ.1751/2559 มีคำพิพากษาสั่งให้้องการปกครองส่วนท้องถิ่น (อบต.อบจ.) กรุงเทพมหานคร และกรมปศุสัตว์ แล้วแต่กรณี เป็นองค์กรที่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหาย เนื่องจากการละเลยต่อหน้าที่ตามกฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ ในการจัดการควบคุมสุนัขจรจัด นอกจากนี้ กฎหมายให้อำนาจของ้องการปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจ ขยายทอดตลาด สุนัขจรจัด (สัตว์ที่พบเห็นในที่สาธารณะโดยไม่ปรากฏเจ้าของในขณะนั้น) หรือในกรณีที่มีเจ้าของแต่เจ้าของยังไม่มารับสัตว์คืน หรือในกรณีที่พบว่าสัตว์ที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นพบในที่สาธารณะเป็นโรคติดต่อ เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจกักสัตว์ ทำลายหรือจัดการตามที่เห็นสมควรได้ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการรักษา สภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชนในท้องถิ่นหรือเพื่อป้องกันอันตรายจากเชื้อโรคที่เกิดจากสัตว์ ด้วยเหตุดังกล่าว ที่กฎหมายให้อำนาจให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น ภายในนาม้องการปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถขยายทอดตลาด กักสัตว์ ทำลาย หรือจัดการสัตว์ที่ไม่ปรากฏเจ้าของได้อยู่แล้ว แต่ในความเป็นจริงนั้นคงไม่มีผู้ใดที่จะซื้อสุนัขจรจัดที่มีลักษณะทางกายภาพ ไม่สวยงามหรือไม่แข็งแรง มีพฤติกรรมก้าวร้าวไปเลี้ยง ด้วยเหตุนี้ควรมีการบัญญัติกฎหมายที่ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นกักสัตว์ไว้ ก่อนออกขายทอดตลาด ้องการปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดให้มีการฝึกฝนสุนัขจรจัด และมีสวัสดิภาพ ในการดำรงชีวิตอยู่ในระหว่างนั้น ในสถานที่ที่เหมาะสมเพื่อให้สุนัขจรจัด มีทั้งสุขภาพจิตและสุขภาพกายที่ดี พร้อมทั้งจะฝึกและมีพัฒนาการ พร้อมทั้งจะไปอยู่บ้านหลังใหม่ โดยได้รับการฝึกฝนจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งผู้ศึกษาเห็นว่า การใช้งบประมาณแผ่นดินครั้งนี้โดยหลักแนวคิดตาม ปณิญาสากล่าวด้วยสิทธิของสัตว์ (Universal Declaration of Animal Rights) และ ปณิญาสากล่าวด้วยสวัสดิภาพสัตว์ (Universal Declaration on Animal Welfare) ที่ก้ต่างมีเจตนารมณ์เพื่อให้เกียรติ และ

เคารพสิ่งมีชีวิตทุกสิ่งบนโลกใบนี้ อย่างเช่นมนุษย์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์มากกว่า การใช้อำนาจทำลายสุนัข

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนาพร ฐิติสุริยรักษ์. (2563). ความรับผิดชอบละเมิดอันเกิดจากสัตว์: ศึกษากรณีสุนัขเลี้ยง. ใน วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ . มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- พงศ์ศักดิ์ เจ๊ะพงศ์, กานพลู งานสม. (2564). การลักพาตัวสัตว์เลี้ยงกับสิทธิของสัตว์. เรียกใช้เมื่อ 23 กรกฎาคม 2565 จาก <https://www.bangkokbiznews.com/columnist/973999>
- พรณวิภา วงศ์พาณิชย์. (2558). มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ที่อาจเป็นอันตราย. ใน วิทยานิพนธ์ หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วันทนีย์ แจ่มจันทร์. (2564). มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมสถานประกอบการเพาะพันธุ์สัตว์เลี้ยง ศึกษากรณีเพาะพันธุ์แมวของต่างประเทศและประเทศไทย. ใน วิทยานิพนธ์ หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ . มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- วิภาวี แสงสร้อย, สิริศักดิ์ ชีช่วง. (2562). การควบคุมประชากรสุนัขจรจัดโดยการตัดท่อนำสุจิในสุนัขคุมฝูง. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย.
- อธิบดีกรมปศุสัตว์. (2563). “โครงการสุนัขชุมชน เพื่อการแก้ปัญหาสุนัขจรจัด” อย่างยั่งยืน . (TV Thai PBS, ผู้สัมภาษณ์)